

**EUROPOS BENDRIJOS VADYBOS IR AUDITO SISTEMOS DIEGIMAS (EMAS)
SPORTO VADYBOS SEKTORIUJE – 2006 METŲ ŽIEMOS OLIMPINĖSE
ŽAIDYNĖSE TURINE, ITALIJOS RESPUBLIKOJE**

Europos Bendrijos aplinkos apsaugos vadybos ir audito sistema (toliau – EMAS) diegiama vis naujose žmonių veiklos srityse, tokiose kaip sporto renginiai. Pirmą kartą EMAS sporto renginyje buvo įregistruotas 1995 m. Vokietijoje, Niurburgringe esanti kompanija Niurburgringe Ltd. automobilių sporto varžybose. Nuo to laiko EMAS nuolat taikoma „Formulės – 1“ varžybų vietai ir tai yra vienintelės automobilių varžybos, kurios didžiuojasi tuo, kad ypatingą dėmesį skiria aplinkos apsaugos klausimams. Kompanijos Niurburgring Ltd. aplinkos apsaugos vadybininkas Michaelis Kiobelė pasakojo, kad pradžioje aplinkos apsauga labai domėjosi įmonės darbuotojai ir tada kompanijos vadovai nusprendė irgi skirti tam daugiau dėmesio. Niurburgringo miestas, esantis apie 60 km į pietvakarius nuo Kelno, kas metai sulaukia apie 2 milijonų lankytojų, vykstant „Formulė – 1“ varžyboms, bei viename didžiausių Europos koncertų komplekse „Rock am Ring“. Esminiais aplinkos apsaugos indikatoriais tapo mažinimas atliekų, kurias palieka lankytojai komplekse „Rock am Ring“, kiekio mažinimas. Atliekų kiekis paliekamas lankytojų 2004 m., lyginant su 1996 m., sumažintas 40 %, be to buvo sumažintas triukšmo lygis, buvo sumažintos emisijos į atmosferą, komplekso šildymui pradėjus naudoti gamtines dujas. Komplekse lankytojams buvo pasiūlyta įvairias atliekas mesti į skirtingus konteinerius, tai sumažino finansines sąnaudas atliekų surinkimui ir perdirbimui. Nuolat vykdomi tyrimai, kokioje pakuotėje geriau pateikti lankytojams geriamą vandenį, siekiant kuo geresnio lankytojų aptarnavimo ir gerinant aplinkos apsaugos vadybos sistemą.

Italijos Respublikos Turino (Torino) regionas, siekdamas gauti teisę, kad pas juos vyktų XX Olimpinės Žiemos Žaidynės, 1998 m. įkūrė specialius Miesto Tarybos Rūmus, kurie turėjo pristatyti Turino kandidatūrą XX Olimpinių Žiemos Žaidynių organizaciniam komitetui rengti 2006 metų Žiemos Olimpiadą. Pristatant Turino provinciją, kaip kandidatą rengti XX Olimpines Žiemos Žaidynes, be daugybės kitų dokumentų buvo

parengta ir taip vadinamoji „Žalioji Korta“, kurioje atsispindėjo ir aplinkos apsaugos klausimai.

XX Olimpines Žiemos Žaidynes kovo įvyks 2006 m. vasario 10-26 dienomis Italijoje Turino provincijos apylinkėse. Žaidynes vyks septyniose savivaldybėse: Bardonechijos, Pinerolo, Prigelato, Cesanos, Sauze d'Oulx, Sestriere ir Turino. Žaidynes vyks kalnuotose ir lygumų vietovėse. Olimpines žaidynes visada daro didžiulį poveikį aplinkai. Turino Olimpines žiemos žaidynes laukiama: 2500 atletų, 2300 sporto funkcionierių, 650 sporto žaidynių teisėjų, 10.000 žurnalistų ir kitų žiniasklaidos priemonių atstovų, 6.000 sponsorių atstovų, 20.000 savanorių, aptarnaujančių žaidynes ir 1.500.000 žiūrovų. O, po to, dar tose pačiose sporto bazėse vyks IX Paraolimpinės žiemos žaidynes. Todėl Olimpinis Komitetas nusprendė, kad rengiant šias Žiemos olimpines žaidynes, būtina vadovautis darnios plėtros principais ir siekti, kad būtų kuo mažesnis poveikis aplinkai, socialiniams ir kultūriniais šių savivaldybių indikatoriams, kartu rūpinantis tiek vietinių gyventojų, tiek ir Olimpinių žaidynių dalyvių sveikata, saugumu ir žmogaus teisių apsauga.

XX Olimpinių žaidynių organizavimui Turine buvo įkurta privati pelno nesiekianti organizacija TOROC. TOROC tarp daugelio kitų aplinkos apsaugos politikos aspektų ir projektų nusprendė diegti Europos Bendrijos aplinkos vadybos ir audito sistemą, nes EMAS ataskaitos yra prieinamos visuomenei ir tai tampa labai svarbiu komunikacijos elementu visais lygmenimis.

Aplinkos apsaugos darnios plėtros principai jau buvo aptariami pirmuosiuose Turino Žiemos olimpinių žaidynių projektuose, t.y. dar tik siūlant Turino miesto apylinkes Olimpinių žaidynių vykdymo konkursui. Pirmą kartą aplinkos apsauga buvo išskirta kaip atskiras Olimpinių žaidynių elementas. Taigi visas olimpinių žaidynių organizavimo procesas buvo nukreiptas tokia linkme, kad kiek įmanoma sumažinti nepalankų poveikį aplinkai, to buvo siekiama, pirmiausia įvertinant esamą aplinkos būklę, tiek projektuojant olimpiados objektus, tiek ir apmokant aptarnaujančią olimpines žaidynes personalą, tiek siekiant diegti darnios plėtros principus, vadovaujantis atitinkamais teisės aktais, taikant aplinkos apsaugos vadybos sistemas ir monitorinio procesus TOROC parengtame XX Olimpinių žaidynių darnios plėtros plane buvo numatyta dviejų pakopų EMAS registravimo projektai. Pirmasis projektas - tai buvo įregistravimas EMAS savivaldybėse, kuriose vyks XX Olimpinių žaidynių tam tikros programos, tai Sauze of Cesana ir vietovė kalnuose Alta Valle Susa. Šis projektas prasidėjo 2003 metais, pasirašius Memorandumą tarp Turino Miesto Tarybos Rūmų ir šių Turino provincijos savivaldybių: Alta Valle Susa, Claviere, Prigelato Forest Consortium of the Alta Valle Susa,, Cesano Torinese, Sauze di Cesana,

Sauze d'Oulx, Oulx, Sestriere, CIPRA („International Commission for the Protection of the Alps“) Tarptautinė Komisija Alpių Apsaugai Italijoje bei su Eko – ženklo – EMAS suteikimo Kompetentinga institucija Italijoje. Vykdamas šį projektą, TOROC turi atlikti skatintojo vaidmenį, savivaldybės renka duomenis atitinkamose olimpinėse teritorijose ir atlieka aplinkos apsaugos analizę ir aplinkos apsaugos vertinimą bei sukuria atitinkamų vietovių aplinkos apsaugos Monitoringo planą.

Antrasis EMAS projektas yra unikalus, nes pirmą kartą Europos Sąjungos Aplinkos Generalinis Direktoratas leido TOROC - sporto renginius organizuojančiai institucijai - prisijungti prie EMAS Reglamento 761/2001 diegimo. Antrojo EMAS projekto vykdymui Europos Sąjungos Aplinkos Generalinis Direktoratas net įsipareigojo parengti specialų dokumentą „Gaires EMAS diegimui sporto renginiuose“, kuriame bus pateikti nurodymai, kaip taikyti EMAS Reglamentą sporto varžyboms.

TOROC siekdamas EMAS įdiegimo savo veiklą suskirstė į dvi dalis:

1. Veikla planuojant Olimpines žaidynes.
2. Veikla Olimpinių žaidynių metu ir joms pasibaigus.

Pirmoji veiklos stadija pasibaigė 2004 m. rugsėjo mėnesį, parengus EMAS Aplinkos apsaugos ataskaitą, kurioje aptarta olimpinių pastatų projektavimas ir statyba, žalieji pirkimai, atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimas. Antroji stadija truks nuo 2004 m. spalio mėnesio iki 2006 m. kovo mėnesio. Šioje stadijoje numatoma, transporto reikmėms panaudoti tik automobilius, naudojančius gamtines dujas, sukurti atliekų vadybos sistemas bei naudoti ekologiškai palankias medžiagas trumpalaikiams darbams.

Cesana Torinese savivaldybė, kurioje nuolat gyvena apie 900 gyventojų ir kurią žiemą savaitgaliais aplanko 18000 turistų, jau anksčiau pradėjo domėtis aplinkos apsaugos vadyba ir 2001 m. pirmoji iš Italijos kalnuose esančių savivaldybių gavo tarptautinio standarto ISO 14001 aplinkos apsaugos vadybos sistemų reikalavimus atitinkantį sertifikatą. Be to, Cesana Torinese pasiskelbė, kad siekia vystyti darnios plėtros principus atitinkančią turizmo paslaugų veiklą. Cesana Torinese vyks bobslėjaus olimpinės rungtys, dirbs šios sporto šakos spaudos centras. Diegiant EMAS Cesana Torinese siekiama mažinti vykdomų statybos darbų ir ypač transporto kenksmingą poveikį.